

Selçuk Esen'le Röportaj: "ÖRGÜTLÜ YÜRÜYÜŞÜN BİR YERİNDE OLMAK LAZIM!"

Şubemiz 23. Çalışma Dönemi Yönetim Kurulu Başkanlığı, çeşitli dönemlerde yönetim kurulu üyeliği görevlerinde bulunmuş 3534 Sicil Numaralı üyemiz, her dönem Oda çalışmalarına aktif olarak katkı veren Odamız duayenlerinden Selçuk Esen ile Şubemizin kuruluş süreci ve gelişim sürecinde geçirdiği evreler üzerine yaptığımız söyleşiyi özetleyerek sizlere sunuyoruz.

- Sayın Selçuk Esen, EMO ile tanışmanız nasıl ve ne zaman oldu?

EMO örgütlülüğü içinde olmadan önce, Öğrenci Birlikleri'nde çalıştım. Toplumsal hareketlerin yoğun yaşandığı bir dönemde, olmam gerektiğine inandığım her ilerici, devrimci, demokrat hareketin içinde bulundum. Türkiye'nin gerçeklerinin içinde, o günlerdeki çizgimizin bizi bir yerlere taşıdığını bilerek ve bundan mutluluk duyarak bugünlere geldik. Bazen bu günlerle o günleri karşılaştırdığım da tuhaf bir burukluk taşıdığımı, o günleri aradığım zamanlarımın olduğunu söyleyebilirim.

Biz o dönemde kendisinden önce ülkesinin çıkarlarını, emeğin çıkarlarını öne alan ve ona göre kendisini bir yerlere getiren bir kuşak olarak yetiştik. Özverisi olan bir 68 kuşağından olmakla da hala gurur duyuyorum.

20

Ben EMO 'ya bu bilinçle, bilerek geldim. EMO'ya bir demokratik meslek örgütü olarak geldiğimde, kafamdaki EMO ile meslektaşlarımızı bir yerlere taşıma misyonunu üstümde taşıyarak geldim. EMO'nun misyonunun yalnızca kuru bir mühendislik misyonu olmadığını, daha fazla şeyler olduğunu düşünerek geldim.

- O zamanlarda EMO'nun yeri neresiydi? Öğrencilerle ilişkisi nasıldı?

Öğrencilik dönemimde de EMO ile ilişkilerim vardı. Çok iyi hatırlıyorum; EMO'nun yeri İstiklal Caddesi'ndeki Makine Mühendisleri Odası ile birlikteydi. İstiklal Caddesi'nin girişinde bir yerlerde bir işhanının giriş katındaydı. EMO ile ilişkilerimin burada başladığını hatırlıyorum. İTÜ Öğrenci Birliği'nin teksir makinesi yoktu. Oda'dan teksir makinesi istediğimizde vermişlerdi. Bunu, o dönemlerin çok da demokrat olmayan, sadece o günlerin heyecanı içindeki arkadaşlardan oluşmuş bir yönetimin bize verdiği küçük destek(!) olarak görmüştük.

EMO'ya girdikten sonra, 1970'li yıllarda Maçka'daki Mustafa Kemal Anfisi'nde yapılan genel kurulu hatırlıyorum. İstanbul Şubesi'nin yönetimine demokrat ağabeylerimizin girebilmesi için orada öğrenci kimliğimle bulunmuştum.

Aslında 1968 yılında mezun olmam gerekirken,

üniversite'den 1971 yılında mezun oldum. O günlerin koşullarında 6. Filo eylemleri, üniversite işgalleri ve benzeri durumlar nedeniyle uzun bir öğrencilik yapmıştım. Üstüne üstlük 1968'de bir kızım da vardı. Çok iyi hatırlıyorum Senem'le birlikte üniversite koridorlarında bir nedenle gezerken, "Baba burası neresi, buradan ne zaman çıkacağız?" diye sorduğunda bir şey söyleyememiş sadece gülümseyebilmişim. Ondan evvelki yıllardaki seçimlerde de üye olmadan birkaç sefer genel kurulları takip etmişim.

- EMO üyesi olarak neler yaptınız?

EMO üyesi olduktan sonra ki yıllarda; EMO yönetimlerini o günün sağcılarından almaya, yönetimlerine ilerici demokrat arkadaşları getirmeye yönelik çalışmalar yapmaya odaklandık.

Devrimci gelenekleri odalarda yaşatmaya, yürütmeye çalışan gençler olarak yönetimlere gelme çabalarımız kısa zamanda sonuç verdi. Ve bizler yönetimlerde 1972 yılından sonra hep var olduk (O yıllarda seçimler her yıl yapılırdı).

Bizim odalara gelmemiz neyi değiştirdi? Bana göre bir çok şeyi değiştirdi. Bir kere yeni bir anlayış getirdik. O

Selçuk Esen, 1980 öncesi yıllarda Prof. Moiz Eskenazi ile birlikte...

günlerin politize olmuş ortamında politik davrandık. Böyle davranarak bir şeyleri üyelerimize vereceğimizi umduk. Bunlar tartışılabilir ama o günkü anlayışımız buydu. Bana göre böyle davranarak daha düzgün, üyelerimize ulaşan bir oda olmanın kolaylıklarını bir anlamda bir kenara ittik. Kitlesinin önünde yürürken ondan çok uzaklaşmamanın ne kadar doğru olduğu kısmını unuttuk. Ancak ülkenin politik ortamını da göz ardı etmemek gerekir. İlla mesleki birlik, mesleki dayanışma diyerek yönetime gelmenin de bir anlamı yoktu. Ülkede siyasal mücadele öylesine yoğun yürüyordu ki, genç kuşaklar olarak ne kadar sol katman varsa tartışarak, hatta uç noktalarda didişerek bir yerlere geldik. Çoğu zaman yan yana durmayı da bildik. Dinci ve faşistlerin iç içe girdiği dönemlerde onların karşısında tek vücut olarak durabildik.

- EMO Danışma Kurulu nasıl oluştu, hangi koşullarda toplanıyordu?

Danışma Kurulu geleneği bizim kuşağımızla başladı. O dönem bugünkünden daha farklı, disiplinli bir danışma kurulu geleneği vardı. Danışma kurullarına katılabilmek için (belki de o günün koşullarında gerekliydi) iki veya üç kişinin referansı şarttı. Bunun dışında danışma kurullarına kimseyi almazdık. Danışma kurulunu oluşturanların hepsi politize olmuş ülkemizde, dünya görüşüyle birlikte oda da yer almak isteyen ve bu görüş doğrultusunda odaya yön vermeye çalışan arkadaşlarımız vardı. Bu toplantılar oldukça kalabalık ve hararetle geçerdi. Örneğin Anahtarcı Konferans Salonu'ndan daha küçük yerlerde, bu salona sığan insan sayısından daha fazla insanla toplanırdık. Toplantı katılım sayımız bazen yüzlerle ifade edilirdi.

- 12 Eylül geldiğinde ne oldu? Odalar kapatılmış mıydı?

Ben 12 Eylül'e kadar ki dönemde 5-6 kez yönetimlerin her kademesinde görev yaptım. 12 Eylül arifesinde yönetim kurulu üyesiydim. Cevdet Aydemir şube başkanıydı. O günün koşulları içerisinde enteresan şeyler de yaşadık. Bugün de yaptığımız gibi genel kurullar için, gruplarca listeler hazırlanırdı. 12 Eylül geldiğinde bu listeler odada bulunuyordu. Bizi bir telaş aldı. Odalar kapatılmış, kapıları mühürlenip kilitlenmmişti.

Ne yapmamız gerektiğine ilişkin uzun süre tartıştık. Bir gün odanın kapısına tekrar gittiğimizde mühürle bir biçimde oynanmış olduğunu tesbit ettik. İçeri girip özellikle kimse için bir şey ifade etmeyecek seçimlerde destek vereceklerden oluşan isim listelerinin alınması ve birçok arkadaşımızı sıkıntıya sokacak bu durumun giderilmesi gerektiği kararını verdik, içeri girdik. Bizden önce bu durumu değerlendiren diğer gruptan

arkadaşlarımız da odaya girmiş, kendilerine ait bütün evrakları temizlemiş gitmişlerdi. Biz de bize ait İki çuval evrağımızı sırtımıza alıp gittik.

Birçokları gibi ben de bir süre o kışla senin bu kışla benim dolaşıp durdum. Enteresandır bana yönelik suçlamaların hiçbir noktasında EMO içindeki durumum gündeme gelmedi. Telefon Baş Müdürlüğü işyeri temsilciliğim sorgulandı.

- Genel kurullarınızı nasıl yapıyordunuz?

Boşlukta geçen uzun bir dönemin sonunda, yaklaşık sekiz ya da on ay kadar sonra Tabipler Odası'nda genel kurul yaptık. Genel kurula 93 kişi katılmıştı. Oysa 12 Eylül öncesi genel kurullarımız 700-800'lerle yapılırdı. Büyük salonlarda gün içinde hem genel kurul, hem de seçimler olurdu. Yönetim kurulları da bir yıl için seçilirdi.

Bu genel kurul enteresandır. Gergin ve tedirgin bir ortam, herkes bir tedirginlik içinde. Gele gele 90 kişinin katıldığı bir genel kurul. Daha sonra AKP'den sanayi bakanlığı yapmış olan Ali Coşkun da bu genel kurula yanında 5-6 kişilik ekibiyle birlikte katıldı. Daha önceden tanışık olduğumuz için beni gördüğünde takılarak 'sen hala burada mısın?' demişti. Ben de 'biz her zaman buradayız' diye cevap vermiştim.

Genel kurul başlayacak ancak Genel Kurulu yönetecek başkanlık için aday olmak isteyen yok. Devre'ye Ali Coşkun girdi ve 'en küçük üye numaralı üyemiz başkan olsun' dedi. Baktık ki yanında oturan ve birlikte gelen neredeyse boyu 1,50 metre kadar olan hepimizden yaşlı bir üyemiz var ve onu kastediyor. 'Olmaz öyle şey' dedim, 'en küçük boylu kimse o yürütsün'. Bu espiri ile salondaki tedirginlik kayboldu.

Salon gevşeyip gülmeye başladı. Bu tedirginlik geçirildikten sonra bir arkadaşımız genel kurulu

yönetti. Seçim sonucunda ben başkan oldum. İki senelik dönemi ben götürdüm. Hatırladığım kadar Sırdas Karaboğa ve Ahmet Uzunkaya da o yönetimde yer almışlardı. 1981’de başkan oldum 1983’e kadar yürüttüm. Çünkü bir yıllık diye seçilmiştik ancak yasa değişince dönemimiz iki yıllık hale geldi. Hatta iki yılı bile geçmişti. Daha sonra ki yıllarda Ünal Erdoğan’a üç dönem görev verildi. Ondan sonra gelişmeler kendi içinde sürdü gitti.

- Bu zor koşullarda nasıl çalışıyordunuz?

12 Eylül sonrası günlere ilişkin de enteresan anılarım var. Cunta odayı herhangi bir karar alarak kapatmadı ama kapısına kilit vurmuşlardı. Kapısının tekrar nasıl açıldığına ilişkin pek bir şeyler hatırlamıyorum ancak kapıdaki mühürün kalktığı ondan sonra bizlerin de odaya gitmeye başladığımızı anımsıyorum. Ne o kırmızı mührü vuranlar ne de başkaca birileri geldi. Az kalsın unutuyordum Oda Müdürü İrfan Gezek arkadaşımız beş altı günlük bir süre ile gözaltına alındı ve bırakıldı. Daha sonra, oda çalışanlarımız da gelmeye başladılar. Hatırlıyorum Sadi Efir vardı, Adil İşcan vardı. Dar bütçeyle faaliyet göstermeye çalışıyorduk. TMMOB’un katkıları da oluyordu. O dönemlerde asansörlere Kalite Belgesi verirdik. Çeşitli yerlere birlikçiliklere giderdik. 3-5 arkadaş bütün EMO’nun kalite belgesiyle ilgili faaliyetlerinin peşinde koştu. Kazanılan her kuruluş odanın giderlerini karşılayabilmek için Oda’ya bırakılırdı.

12 Mart 1971’de ise, EMO’nun çalışmalarına hiç karışılmadı. Bu dönemde oda yönetimi iktidar yanlısıydı diyebilirim. Bu nedenle herhangi bir zorlukla karşılaşmadılar.

- Bugüne gelecek olursak... Odaların, mühendislerin nasıl bir çalışma yürütmeleri gerekiyor?

Bugüne gelecek olursak... Ben ülkemiz sorunlarının çözümünün insanlara anlatılabilmesinin en etkin yolunun mühendislik bilimi ile olabileceğine olan inancımı hiç yitirmedim.

Bu nedenle: Meslekteki arkadaşlarıma, meslektaşlarıma diyorum ki; öncelikle kendi alanımızda emperyalist politikaların nereye oturduğunu bilmek zorundayız.

Örneğin; Mavi Akım Projesi’nin ne anlama geldiğini bilmek ve anlatmak en çok bizlerin görevidir. Enerjinin üretiminden tüketimine ülkemiz insanına ve onların çıkarlarına ters politikalarını ancak biz anlatabiliriz, teknolojinin kullanımının kimlerin çıkarına olduğunu bizden çok kimse bilemez.

Tüm sorunlarımızın bu tarz ele alınıp, siyasaların bunlara göre oluşturulduğunu insanlarımızı biz anlatabiliriz. Bu da sadece ve sadece, ülkesini ve insanını seven, onların sömürüldüğü her yolu tıkamaya çalışan bizim ÖRGÜTLÜ BİLGİLİLİĞİMİZ VE BİRLİKTELİĞİMİZLE olur. Bugünkü günlük siyasaların, ülkemizin dışa bağımlılığının artırdığını bizden iyi kimse bilemez.

Bunu bizden iyi anlatacak, halkına söyleyecek; başka hiçbir kesim yok. Doktor bunu anlatabilir mi? İnşaatçı anlatabilir mi? Anlatamaz.

Ben demokratım, ben devrimciyim, ben elektrik mühendisiyim diyen herkes konuyla ilgili odasına katkı koymalıdır. Emperyalizmin yayılmacılığını, sömürüsünü biliyorsa, hissedebiliyorsa bildiği ve anladığını insanlara anlatmak ve mücadele etmek zorunda. Bir tabip odasının, bir makine mühendisleri odasının enerji konusunda bir şeyler anlatması tuhaf gelmez mi size? Benim bugün rüzgar enerjisiyle ilgili söylediğim şeyi, inşaat mühendisleri odası söyleyebilir mi? Söyleyemez.

Yürütülen politikaları konunun uzmanı odaların, toplumun anlayabileceği tarzda anlatmaları görevleri olmalıdır. Bugün odaların bunu iyi yaptığına inanıyorum.

EMO’da, emperyalist yayılmacılığın kendi alanımız içinde teşhir edilip, bunları ön plana çıkaran bir çalışma yapmıyorsak, bir şeyler yapmadığımız anlamına geldiğini bilmemiz gerekir. Bu yönüyle odamızda geçmişten bu yana yapılan her şeyde, her eylemlilikte herkesin emeği var.

Genç arkadaşlarım; www.emo.org.tr diye bir sitemiz var; orada dolaşsınlar, aradıkları birçok bilgi ulaşacaklardır. Enerji dergilerini okusunlar. Burada kendi bilmedikleri neler var, keşfetsinler. Bilgilenmek ve bu konu ile ilgili ilgilenmek isteyenlerin kaynakları bol.

Daha evvel kaynaklar bu kadar değildi. Bir dergimiz vardı; sarı sayfaları bir taraftaydı, beyaz sayfalar öbür taraftaydı. Dili iyi değildi. Çünkü Türkçeleştireceğim diye dergi okunmaz durumdaydı. Sarı sayfalarından dolayı insanların kenara ittiği bir dergi haline gelmişti. Sarı sayfalar siyasi değerlendirmeleri içeriyordu. 1972’lerden başladı, 80’lere kadar bu şekilde sürdü. Sonradan sarısı beyazı kalmadı. Daha önceleri her ay çıkardı. Daha sonra iki ayda bir oldu; şimdilerde ise üç ayda bir çıkıyor.

- Bugün EMO çalışmalarının neresinde duruyorsunuz? Bütün EMO üyelerine bir mesajınız olacak mı?

Ben 39 yıldır EMO’nun bir yerinde olmaya çalıştım. Bana göre EMO’nun bir yerinde olmak yaşamımın en anlamlı, en değerli yıllarıdır. Ben bunu çokça tekrarlıyorum: Örgütünüzün önünde yürüebilirsiniz; yanında da yürüebilirsiniz, ardından da, arkasından da yürüebilirsiniz; ama bundan korkmamak lazım. Şu an ben kendimi arkasından yürüyor görüyorum. Ama korkmuyorum. Bir zamanlar önünde yürüyordum, bir zamanlar yanında yürüyordum. Tabi süreç meselesidir, gün meselesidir, fizik ve biyoloji meselesidir.

Bütün arkadaşlarıma diyorum ki; bu örgütlü yürüyüşün bir yerinde olun. Önünde olun, yanında olun. Çok arkasına düşmeyin; arkasında da olsa birlikte yürümeye gayret edin. Ha gayret ha gayret...